



**МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ  
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ  
(Мінекономіки)**

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71  
E-mail: [meconomy@me.gov.ua](mailto:meconomy@me.gov.ua), <http://www.me.gov.ua>, код ЄДРПОУ 37508596

На № 40009/1/1-20 від 29.09.2020

**Міністерство оборони України**

*Щодо проекту Закону України «Про військове капеланство у Збройних Силах України»  
(реєст. № 4148 від 23.09.2020)*

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 29.09.2020 № 0009/1/1-20 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики від 24.09.20 № 04-14/10-2020/166529 Мінекономіки відповідно до компетенції опрацювало проект Закону України «Про військове капеланство у Збройних Силах України» (реєст. № 4148 від 23.09.2020, далі – проект Закону) і повідомляє.

Проект Закону спрямований на визначення основних завдань, організаційно-правових засад забезпечення функціонування інституту військового капеланства з метою реалізації військовослужбовцями та працівниками Збройних Сил України права на свободу совісті, світогляду і віросповідання.

1. Частиною другою статті 8 проекту Закону пропонується передбачити, що військовий капелан працевлаштовується до військової частини (підрозділу) за трудовою угодою.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про Збройні Сили України» (далі – Закон № 1934-ХІІ) особовий склад Збройних Сил України складається з військовослужбовців і працівників Збройних Сил України. Трудові відносини працівників Збройних Сил України регулюються законодавством про працю.

Чинне законодавство про працю не містить поняття «трудова угода», натомість відповідно до частини другої статті 2 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) працівники реалізують право на працю шляхом укладення трудового договору про роботу на підприємстві, в установі, організації або з фізичною особою.

2. Частинами першою, другою статті 9 проекту передбачено, що військові капелани резерву виконують свої обов'язки в інтересах особового складу Збройних Сил України. Військовий капелан резерву виконує свої обов'язки та завдання на громадських засадах.



ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки



2712-09/63861-03 від 22.10.2020  
12:39:25

Вказані положення проекту щодо наявності у військового капелана резерву завдань та обов'язків є спірними з огляду на те, що відповідно до статті 1 проекту військовий капелан резерву не займає посаду військового священника (капелана) у військовій частині (підрозділі). Крім цього, незважаючи на назву статті 12 проекту у ньому повною мірою не розкриті завдання та обов'язки військового капелана резерву.

3. Частиною другою статті 10 проекту пропонуємо доопрацювати в частині включення до неї норм щодо збереження або не збереження за військовослужбовцем (працівником) грошового забезпечення (заробітної плати) на час виконання ним обов'язків помічника військового капелана.

4. Частиною другою статті 16 проекту Закону передбачається, що припинення діяльності військового капелана здійснюється згідно трудового законодавства України та при обов'язковому залученню профспілкової організації об'єднання військових капеланів.

Слід зазначити, що відповідно до змісту проекту Закону військові капелани матимуть статус працівників Збройних Сил України, а їх трудові відносини будуть регулюватися законодавством про працю. Порядок припинення трудового договору з працівником, зокрема, звільнення з ініціативи роботодавця та випадки необхідності інформування або отримання згоди профспілки визначено КЗпП. Також законодавством про працю передбачені випадки, коли припинення трудових відносин з працівником може відбуватися без обов'язкового залучення профспілки.

У зв'язку з цим положення про обов'язкове залучення профспілкової організації об'єднання військових капеланів у випадку розірвання трудового договору з військовим капеланом потребує перегляду та приведення у відповідність до законодавства про працю.

5. Пунктом 3 частини другої розділу VI «Перехідні і прикінцеві положення» проекту Закону пропонується внести відповідні зміни до Закону України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (далі – Закон № 2011-ХІІ) в частині поширення дії цього закону на військових капеланів, встановлення окремих положень щодо їх соціального захисту.

Разом з тим, відповідно до частин другої, третьої статті 16 Закону № 1934-ХІІ соціальний і правовий захист військовослужбовців, резервістів, які виконують обов'язки служби у військовому резерві, військовозобов'язаних, призваних на навчальні (або перевірочні) і спеціальні збори, та членів їх сімей здійснюється відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та інших нормативно-правових актів.

Соціальний захист працівників Збройних Сил України забезпечується відповідно до законодавства про працю, про державну службу, інших нормативно-правових актів.

У зв'язку із зазначеним, пункт 3 частини другої розділу VI «Перехідні і прикінцеві положення» проекту Закону потребує виключення.

6. Підпунктом 2 пункту 5 частини другої розділу VI «Перехідні і прикінцеві положення» проекту Закону пропонується доповнити частину першу статті 20 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон № 2232-ХІІ), визначивши військових капеланів особами, які приймаються на військову службу за контрактом.

Водночас, виходячи із попередніх положень проекту Закону військовий капелан працевлаштовується за трудовою угодою, організація військового капеланства здійснюється, виходячи з принципу відокремлення церкви (релігійних організацій) від держави, а військовий капелан не має статусу військовослужбовця і не проходить військову службу.

Крім цього, статтю 2 Закону № 2232-ХІІ встановлено, що військова служба є державною службою особливого характеру, яка організовується з дотриманням конституційної вимоги про відокремлення церкви і релігійних організацій від держави.

Отже зазначений підхід не узгоджується з нормами частини третьої статті 35 Конституції України, відповідно до якої церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави (тобто така служба не може бути державною).

Тому підпункт 2 пункту 5 частини другої розділу VI «Перехідні і прикінцеві положення» проекту Закону потребує виключення.

7. З аналогічних підстав щодо непоширення на військового капелана статусу військовослужбовця потребують виключення положення щодо внесення змін до Законів України «Про статут внутрішньої служби Збройних Сил України» та «Про дисциплінарний статут Збройних сил України» (пункт 7, 8 частини другої розділу VI «Перехідні і прикінцеві положення» проекту Закону).

8. На думку Мінекономіки, недоцільним є внесення проектом Закону будь-яких змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі – Закон № 3551-ХІІ), оскільки пунктом 13 статті 9 чинної редакції Закону № 3551-ХІІ вже передбачено, що працівникам підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, у порядку, встановленому законодавством, надається статус учасника війни.

9. Також, у разі доповнення Закону № 3551-ХІІ та Закону № 2011-ХІІ запропонованими нормами, реалізація положень проекту Закону призведе до значного розширення кола осіб, яким надаватимуться пільги та компенсаційні виплати, передбачені вищезгаданими законами, що потребуватиме додаткових

видатків з державного бюджету, які не будуть забезпечені фінансовим ресурсом, у той час, коли відсутні фінансові ресурси у необхідному обсязі для виконання вже діючих законів України з надання пільг.

У порушення частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту не подано пропозицій про зміни до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення його збалансованості.

Ураховуючи викладене, проект Закону потребує доопрацювання з урахуванням наданих зауважень та пропозицій.

**Міністр розвитку економіки,  
торгівлі та сільського  
господарства України**

**Ігор ПЕТРАШКО**